

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE
a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea sistemului de control și
certificare, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora
în agricultura ecologică

Titlul analizei impactului:	Analiza impactului de reglementare (AIR) efectuată asupra proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea sistemului de control și certificare, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora în agricultura ecologică
Data:	10.10.2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Subdiviziunea:	Serviciul producție ecologică și produse cu denumire de origine
Persoana responsabilă și datele de contact:	Marina Ilușca tel. 022 204 524, email: marina.ilusca@maia.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
1) Intensificarea practicilor neloiale de la producători neonești, falsificări de produse comercializate ca produse ecologice. 2) Certificarea dublă conform legislației naționale și comunitare în domeniul agriculturii ecologice. 3) Costuri mari de certificare și logistică, proceduri administrative complexe.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
Cadrul normativ național privind agricultura ecologică trebuie îmbunătățit și consolidat pentru asigurarea unui grad înalt de conformitate a produselor ecologice și în conversie certificate, precum și creșterea și menținerea încrederii consumatorilor în producția ecologică autohtonă. Prin urmare, devine o urgență înlăturarea lacunelor existente în legislația în vigoare în domeniul agriculturii ecologice, precum și a barierelor în dezvoltarea durabilă a sectorului în cauză. <i>Problema 1:</i> Termenii <i>biologic</i>, <i>ecologic</i> și <i>organic</i>, precum și diminutivele acestora <i>ECO</i>, <i>BIO</i> și <i>ORG</i> sunt frecvent utilizate pe ambalajele produselor, pentru a descrie produse care nu sunt certificate ecologice. Din aceste considerente produsele certificate nu prezintă credibilitate în rândul consumatorilor, astfel, producătorii care comercializează la nivel național aceste produse, le vând cu același preț ca și produsele obținute în agricultura convențională. Intensificarea practicilor neloiale generează precedente de falsificare a produselor comercializate ca produse ecologice, care în ultimii ani se soldează cu fraude la nivel internațional în domeniul agriculturii ecologice cu implicarea operatorilor și a produselor ecologice din Republica Moldova. În consecință, este compromisă imaginea țării, fiind asociată cu furnizorii riscanți de produse ecologice pe piața UE, și pe plan internațional. Spre exemplu: există cazurile de folosire necorespunzătoare a termenilor <i>ecologic</i>, <i>organic</i>, <i>biologic</i> care apar în culoarea verde pe ambalajele produselor care nu au fost supuse sistemului de certificare, și acest fapt induce în eroare consumatorul. Totodată sunt folosite prescurtările acestor termeni BIO, ECO în denumirea comercială a produselor, spre exemplu BioMilk, Bio-iaurt, acești producători argumentează că folosesc bacterii probiotice, dar de fapt ele nu sunt produse certificate ecologic.	

Adițional la aceste încălcări, în ultimii ani au fost înregistrate și cazuri de fraude serioase la nivel internațional cu implicarea operatorilor și a produselor ecologice din Republica Moldova, fapt pentru care:

- la importul de produse autohtone pe piața UE sunt aplicate controale adiționale;
- este compromisă imaginea țării, fiind asociată cu furnizori riscanți de produse ecologice pe piața internațională;
- nu putem comercializa produsele ecologice autohtone la justa lor valoare;
- se pierde interesul potențialilor clienți/cumpărători;
- nu sunt obținute veniturile cuvenite și astfel înregistrăm pierderea interesului producătorilor autohtoni în sistemul de producție ecologică.

Problema producerii și plasării pe piață locală și internațională a produselor ecologice neconforme devine o problemă majoră, care afectează atât producătorii locali care respectă cadrul normativ în domeniu, dar și consumatorii finali care optează pentru produse sănătoase și de calitate.

Problema 2: În prezent, certificare produselor ecologice se desfășoară pe două platforme paralele. Conform art. 32 al Regulamentului (CE) nr. 834/2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2092/91, un produs ecologic poate fi introdus pe piața comunitară cu condiția că operatorii, inclusiv exportatorii, au făcut obiectul unui control efectuat de către o autoritate sau organism de control recunoscut în conformitate cu cerințele Regulamentului (CE) nr. 1235/2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului în ceea ce privește regimul de import al produselor ecologice din țări terțe. În acest context, agenții economici care doresc să exporte producția agroalimentară ecologică o certifică în conformitate cu standardul care este echivalent cu standardul Uniunii Europene la organismele de inspecție și certificare internaționale recunoscute de Comisia Europeană pentru importul de produse ecologice din Republica Moldova, însă aceste organisme nu sunt înregistrate la nivel național și nu sunt autorizate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Producătorii care certifică producția la organismele de inspecție și certificare internaționale nu pot accesa subvenții de la stat.

Concomitent, pentru piața locală, dar și pentru accesarea subvențiilor, o parte din agenții economici certifică produsele la organismele de inspecție și certificare naționale, care însă nu sunt în conformitate cu standardul care este echivalent cu standardul Uniunii Europene. Organismele de inspecție și certificare naționale nu sunt recunoscute la nivel internațional, respectiv producătorii care contractează aceste organisme nu pot efectua exportul produselor cu mențiune de „ecologic” în UE.

Problema 3: Prin legislația națională în vigoare în domeniul agriculturii ecologice, este interzisă certificarea în grup. Până la intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2018/848, opțiunea certificării în grup a operatorilor nu exista nici în legislația comunitară. Astfel, operatorii ecologici mici se confruntă cu o serie de provocări în ceea ce privește costurile de certificare și logistică, care adesea depășesc profitul anual, și în următorii 2-3 ani vor fi forțați să părăsească sistemul de producție ecologică, deoarece nu își pot permite aceste costuri. Totodată, se evidențiază și povara administrativă excesivă.

În ceea ce privește certificarea în grup, acest sistem de certificare identifică operatorii care produc, pregătesc, distribuie sau depozitează produse ecologice sau în conversie, importă sau exportă astfel de produse sau introduc pe piață astfel de produse care respectă normele de producție ecologică și etichetare a produselor ecologice. Certificarea în grup fiind introdusă în UE odată cu intrarea în vigoare a noului Regulament UE, a devenit cea mai populară și acceptabilă în rândul comunităților agricole din întreaga lume.

Justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare: Cererea de produse ecologice certificate pe piața Uniunii Europene a crescut în ultimii ani, fapt ce creează o oportunitate importantă pentru produsele ecologice din Republica Moldova.

În Republica Moldova există toate condițiile climatice pentru dezvoltarea agriculturii ecologice, însă evoluțiile în acest domeniu încă nu sunt pe măsura potențialului lor. Examinând dinamica dezvoltării agriculturii ecologice, începând cu anul 2014 se observă fluctuații semnificative a suprafețelor (fig.1) și a numărului de operatori (fig.2) certificați în sistemul de producție ecologică.

Deși în anul 2018 s-a înregistrat o scădere bruscă a suprafețelor certificate ecologic, totuși, numărul de producători ecologici a crescut, iar în anul 2019 situația s-a îmbunătățit, înregistrându-se atât o creștere a numărului de producători, cât și a suprafeței până la 28368 ha. Astfel, doar 1,1% din suprafața agricolă a Republicii Moldova sunt cultivate în sistem ecologic. Deși, în ceea ce privește suprafața certificată ecologic se înregistrează o creștere ușoară în continuare constituind 28616.07 ha, totuși, numărul de producători s-a redus până la 139 în anul 2022.

Din suprafața totală în sistem ecologic 26848.3 ha sunt deja certificate, 327 ha sunt în anul 1 de conversie, 1106.8 ha – anul 2 de conversie și 334.1 ha – anul 3 de conversie.

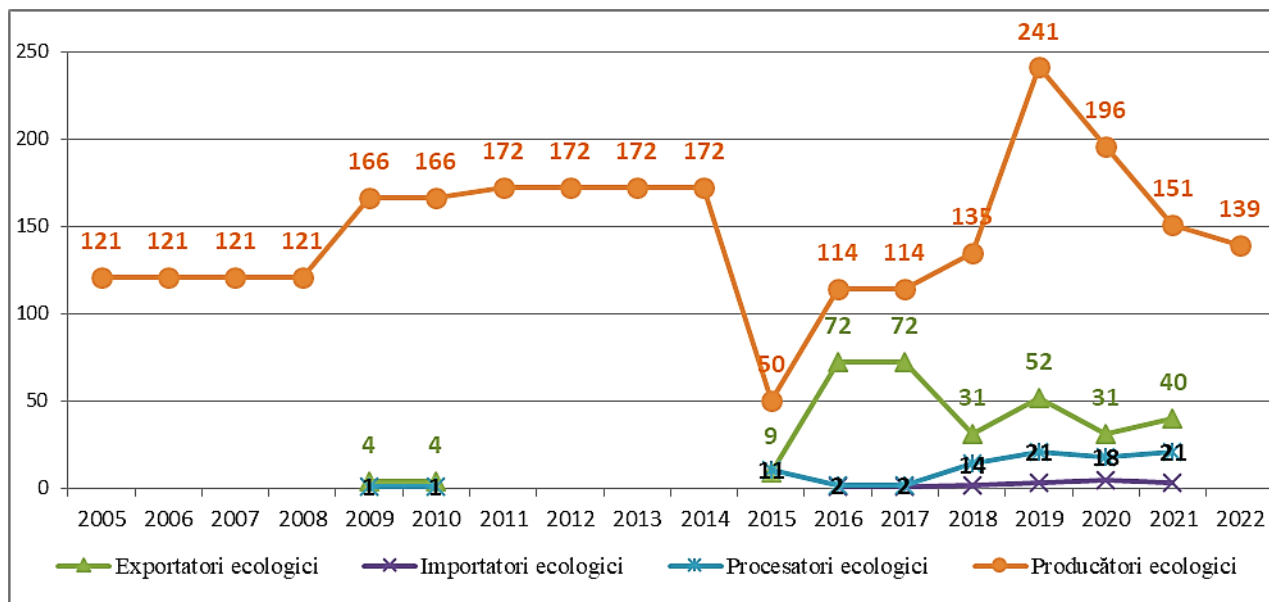

Figura 1. Operatori certificați în sistem de producție ecologică conform Regulamentului UE în anii 2005-2022
(Sursa: FiBL survey based on national data sources, data from certifiers, Eurostat)

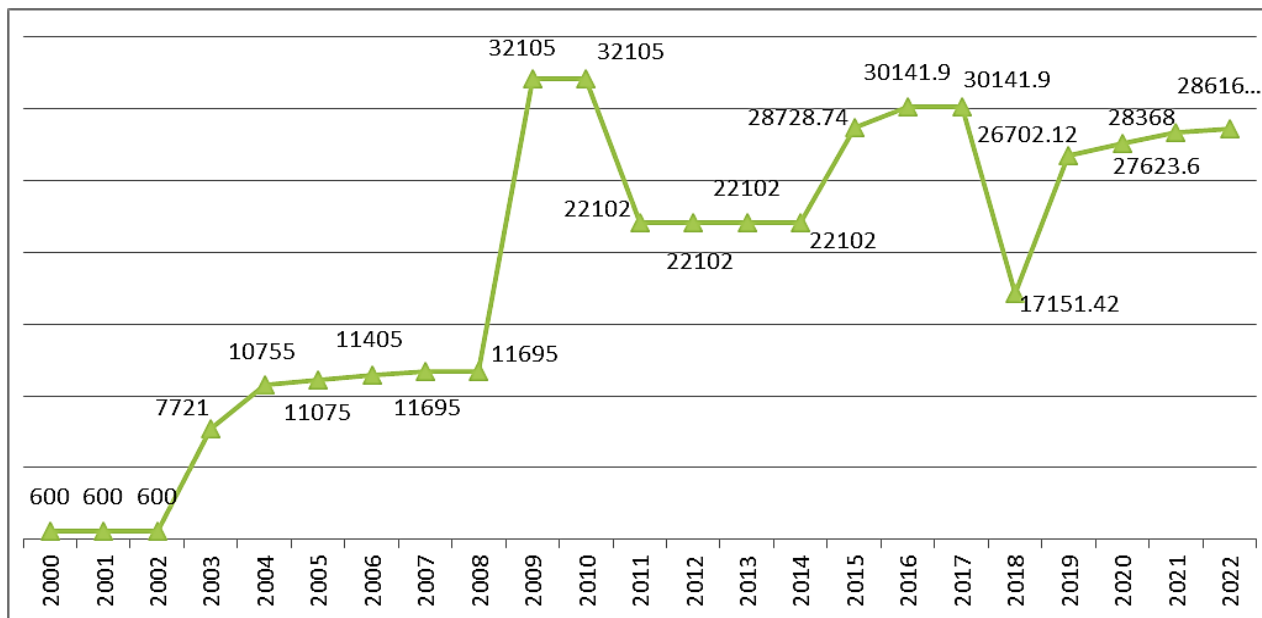

Figura 2. Dinamica suprafeței (ha) certificate în sistem ecologic conform Regulamentului UE în anii 2000-2022
(Sursa: FiBL survey based on national data sources, data from certifiers, Eurostat)

Pentru Republica Moldova, creșterea suprafețelor înregistrate în agricultura ecologică cu cel puțin 10% din terenurile agricole este un indicator de monitorizare și evaluare în vederea estimării rezultatelor directe ale intervențiilor aferente obiectivului general nr. 1 *Fortificarea potențialului sectorului agricol și promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și reziliente la schimbările climatice*, al Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2023-2030.

Totodată, această strategie stabilește ca indicator de rezultat extinderea suprafețelor de fâșii forestiere de protecție a câmpurilor. În cadrul exploatațiilor agricole gestionate în sistemul de producție ecologică, crearea fâșiilor forestiere de protecție în cadrul terenurilor agricole individuale este un aspect-cheie în asigurarea respectării cerințelor față de zonele-tampon (*buffer zone*) a câmpurilor pentru a evita contaminarea cu produse sau substanțe neautorizate în producția ecologică de pe terenurile adiacente gestionate în sistem convențional de agricultură în momentul tratării acestor terenuri cu produse fitosanitare și fertilizanți. Nerespectarea acestor măsuri preventive și de precauție pentru evitarea contaminării prin drift sau scurgeri de apă în cazul terenurilor în pantă, poate avea consecințe grave asupra producătorilor ecologici, fiind posibile cazurile de aplicare de către organismele de control a sancțiunilor corespunzătoare, fie de declasare a producției recoltate sau chiar și de declasare a suprafeței certificate, în conformitate cu Catalogul național de măsuri prevăzut în proiectul hotărârii Guvernului propus spre aprobare.

Conform datelor prezentate în Cadastrul Funciar și situației la data de 01 ianuarie 2023, suprafața terenurilor aflate în pârloagă constituie 19469.3 ha, constituind cca 1% din totalul de terenuri agricole. Luând în considerație posibilitatea solicitării de recunoaștere retroactivă a perioadei de conversie și potențialul de convertire rapidă a terenurilor în pârloagă în terenuri agricole certificate ecologic, includerea acestei suprafețe în producția ecologică ar putea dubla suprafața totală certificată ecologic.

Totodată, pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agriculturii ecologice în Republica Moldova este nevoie și de un sprijin/suport care va include asistență tehnică și schimbul de bune practici și inovații în domeniul producției ecologice. Serviciile de consiliere/consultare a gospodăriilor agricole privind principiile producției ecologice și particularitățile sistemului de certificare trebuie să fie consolidate și actualizate conform necesităților, pentru a promova schimbul de cunoștințe relevante și implementarea inovațiilor tehnologice pentru o gestionare mai eficientă a unităților agricole ecologice.

Prin armonizarea normelor privind producția, etichetarea și sistemul de control al produselor ecologice, se urmărește să se asigure că există: concurență loială între producători și o încredere sporită față de aceste produse în rândul consumatorilor. Pentru a stimula producția ecologică și a nu permite un declin a nivelului de producție cu micșorarea concomitentă a suprafețelor gestionate în sistem ecologic, este nevoie să fortificăm și să mărim cererea de produse ecologice și în conversie pe piața internă. În acest context, trebuie să asigurăm o promovare eficientă a produselor ecologice și în conversie autohtone, pentru o mai mare conștientizare a publicului cu privire la caracteristicile și beneficiile consumului de astfel de produse nu doar pentru sănătatea umană, dar și pentru protecția mediului înconjurător. Stimularea cererii și asigurarea încrederii consumatorilor reprezintă una din axele interconectate care reflectă structura lanțului de aprovizionare cu alimente.

Cetățenii UE apreciază din ce în ce mai mult produsele ecologice. Conform sondajului Eurobarometru 2020 privind agricultura UE și Politica agricolă comună (PAC), cetățenii UE consideră că produsele ecologice sunt mai susceptibile de a respecta normele specifice privind pesticidele, îngrășămintele și antibioticele (82% au fost de acord), sunt mai prietenoase mediului (81%), și sunt produse cu asigurarea unui nivel înalt de bunăstare a animalelor (80%). Potrivit sondajului, 56% dintre cetățeni recunosc logo-ul organic, față de 27% în 2017.

Luând în considerație nivelul înalt de încredere al consumatorilor în producția ecologică din UE, respectarea de către producătorii din Republica Moldova a aceluiași set de norme ca și producătorii din UE, va contribui semnificativ la îmbunătățirea imaginii produselor ecologice și în conversie atât pe piața internă, cât și internațională.

De asemenea, prin producerea de alimente de înaltă calitate cu impact redus asupra mediului, agricultura ecologică va juca un rol esențial în dezvoltarea unui sistem alimentar durabil. Totodată, asigurarea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic în baza Strategiei UE „De la fermă la consumator” este și o direcție prioritară în contextul obiectivului general nr.4 *Asigurarea transpunerii aquis-ului UE și implementarea progresivă a acestuia în domeniul agriculturii, dezvoltării rurale și siguranței alimentelor*, al SNDAR 2023-2030.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Până în iunie 2014 conform art. 19 al Regulamentului (CE) nr. 1235/2008 al Comisiei din 8 decembrie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului în ceea ce privește regimul de import al produselor ecologice din țări terțe (inclusiv și din Moldova),

exportul produselor cu mențiunea de „ecologic” pe piața Uniunii Europene, era posibil în baza unor autorizații de import acordate de autoritățile statelor membre, organismelor de inspecție și certificare naționale. Însă această opțiune a fost una de tranziție. Din iunie 2014, perioada de tranziție a luat sfârșit și sistemul autorizațiilor la import a fost înlocuit de sistemul țărilor sau organelor de control echivalente. Această situație a generat necesitatea unei certificări duble, pentru export – în conformitate cu regulamentele UE, iar pentru accesarea subvențiilor – în conformitate cu legislația națională.

În ultimii 10 ani, piața mondială a produselor ecologice a fost caracterizată de o dezvoltare dinamică generată de creșterea puternică a cererii. Aceasta a determinat și un interes sporit față de producerea în sistem ecologic și în Republica Moldova, care a generat creșterea exponențială a suprafeței gestionate în acest sistem de agricultură. Creșterea interesului din partea potențialilor clienți/cumpărători față de produsele sănătoase și de calitate, așa cum sunt produsele ecologice certificate, a generat și creșterea interesului producătorilor și comercianților neonești, care prin diverse șiretlicuri încearcă să își vândă produsele convenționale ca produse cu mențiunea de *ecologic*, fie fără a deține un certificat de conformitate a respectării cadrului normativ în domeniu, fie având în posesie un certificat falsificat.

La nivel național, normele de producție nu sunt suficient reglementate și nu reflectă preocupările și așteptările consumatorilor și ale cetățenilor, aflate în schimbare; normele privind etichetarea sunt complicate; au fost identificate și deficiențe în cadrul sistemului de inspecție și certificare, precum și al regimului comercial. Legislația nu este complexă și generează o sarcină administrativă mare, lipsa procedurilor clar definite și detaliate privind recunoașterea și supravegherea organismelor de control naționale și, în special a celor internaționale, costurile de certificare și logistică sunt mari, iar aceasta împiedică, în special, fermierii mici să se înregistreze în sistemul ecologic sau să se mențină în acest sistem. De menționat este faptul că, lipsa unui control de stat asupra organismelor de control internaționale active pe teritoriul țării, doar agravează problemele definite și nu asigură o dezvoltare armonioasă a exploatațiilor agricole care practică agricultura ecologică.

Totodată, la apariția acestor probleme a contribuit și tergiversarea procesului de armonizare a legislației naționale în domeniul agriculturii ecologice cu legislația comunitară, inițial prin transpunerea Regulamentului (CE) 834/2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care ulterior a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2018/848 intrat în vigoare la 1 ianuarie 2022, urmând în continuare procesul de transpunere a noului act comunitar.

O altă cauză ar fi și lipsa sau nivelul scăzut de cunoaștere de către producătorii agricoli, inclusiv și de consumatorii finali, a particularităților sistemului de control și certificare a producției ecologice și a etichetării produselor ecologice.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

În agricultura ecologică a fost instituit un sistem de control ce implică organisme private de inspecție și certificare care efectuează controale la nivelul operatorilor individuali. Printre aceste controale se numără inspecțiile fizice realizate la unitățile de producție sau de prelucrare, verificarea documentelor contabile și prelevarea de probe din produsele finale, din produsele recoltate, probe de frunze sau probe de sol în vederea testării lor pentru a se stabili dacă s-au utilizat sau nu substanțe neautorizate. Organismele de control menționate, sunt un element central al tuturor sistemelor de control și certificare ecologică, iar operatorii achită serviciile acordate de acestea, inclusiv și pentru certificatele eliberate de acestea.

Pentru produsele ecologice obținute în Republica Moldova se aplică sisteme de control diferite față de cele care se aplică pentru produsele din UE. În prezent, în Republica Moldova, certificarea operatorilor ecologici conform Legii nr. 115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică, care se aliniază la reglementări europene abrogate, este efectuată de 2 organisme de control naționale autorizate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Totodată, pentru verificarea și certificarea în conformitate cu standarde echivalente normelor UE pe teritoriul Republicii Moldova, Comisia Europeană a recunoscut 12 organisme de control internaționale, a căror recunoaștere expiră la 31.12.2024.

Așa cum s-a menționat la compartimentul b), o parte din operatori își certifică producția agroalimentară la organismele de control naționale, în baza Legii nr. 115/2005 care însă nu este în corespundere cu normele UE, iar alții – la organismele de control internaționale în baza Regulamentelor UE, nefiind înregistrate în Republica Moldova. Acest fapt aduce prejudicii de

imagine asupra întregului sector de agricultură ecologică prin faptul că nu există informația în timp util cu privire la cantitățile de produse certificate, nr. de operatori certificați, neconformitățile identificate la nivelul Comisiei Uniunii Europene.

Concomitent, această situație duce la discrepanțe în aplicarea normelor de producție ecologică și funcționalitatea sistemului de control. Operatorii din diferite etape ale lanțului de aprovizionare au instituite proceduri proprii pentru produsele ecologice, variind de la simple controale până la procese foarte complexe, care constituie elemente de bază pentru a se asigura faptul că produsele etichetate în final ca fiind ecologice respectă în mod efectiv legislația în vigoare.

Cadrul normativ în vigoare reglementează norme generale privind sistemul de inspecție certificare în producția ecologică. În lipsa reglementării detaliate a normelor și condițiilor referitoare documentației ce ține de sistemul de certificare, au loc cazuri de înregistrări incomplete a evidenței activităților desfășurate, a fluxului de produse și a documentației aferente necesare în vederea inspecțiilor efectuate de organismele de control și pentru asigurarea trasabilității în producția ecologică și garantarea conformității produselor ecologice și în conversie cu normele prevăzute în actele normative în domeniu.

Totodată, în cadrul unităților agricole ecologice cu un sistem de administrare defectuos și cu carențe documentare, devine o provocare de a evalua gradul de conformitate a operatorilor, grupurilor de operatori și a produselor certificate cu normele de producție ecologică și etichetare a produselor ecologice. În această situație, și în lipsa unui sistem de control intern, crește frecvența cazurilor de neconformități majore, și în special a neconformităților grave. Cele mai frecvente neconformități identificate în cadrul controalelor efectuate de organismele de control sunt:

- deficiențe în înregistrările de evidență a activităților agricole, registre incomplete;
- hărți a terenurilor insuficient detaliate;
- asolamentele nu îndeplinesc cerințele standardului ecologic;
- nu este garantată menținerea fertilității solurilor pe termen lung;
- existența producției paralele în gospodărie și faptul că nu este furnizată documentația pentru a demonstra controlul separării clare a unităților și producției convenționale și ecologice;
- depistarea în probele de cultură, sol, a reziduurilor de pesticide și fertilizanți neautorizați în producția ecologică;
- lipsa unui management de mediu corespunzător.

Aceste deficiențe creează și dificultăți în efectuarea exercițiilor de trasabilitate, astfel că trasabilitatea până la producătorul agricol nu este încă posibilă pentru toate produsele certificate.

În linii generale, toate aceste neconformități sunt rezultatul unui abordări necorespunzătoare a principiilor agriculturii ecologice, care de fapt vine ca o consecință a modului de gestionare anterior cu tendință de intensificare a agriculturii în baza unor modele industriale în scopul majorării nivelului de producție agricolă și a profiturilor obținute de către agricultori. În consecință, aceasta a rezultat în neglijarea rolului primordial al fertilității solului, atât în formarea producției, cât și în furnizarea serviciilor ecosistemice.

Trecerea la independență în anul 1992, a contribuit, într-o măsură oarecare, la pierderea controlului asupra măsurilor de respectare a asolamentelor, iar ca consecință s-au produs schimbări în structura suprafețelor de însămânțare cu culturi agricole și furajere (fig.3). Astfel, în anul 2019 a crescut suprafața terenurilor cultivate cu culturi prășitoare cu 462 mii ha, comparativ cu anul 1990, iar cota ierburilor anuale și perene în asolamentele de câmp s-a redus.

Concomitent, suprafața terenurilor cultivate cu culturi furajere a scăzut considerabil de la 560 mii ha până la 47 mii ha, fiind cauzată de dezintegrarea sectoarelor de fitotehnie și zootehnie. Această situație, în care are loc sporirea excesivă a suprafețelor de însămânțare cu culturi prășitoare, în special a celor tehnice, concomitent cu intensificarea arăturii cu plug cu cormană și înlocuirea vegetației perene cu vegetație anuală, a contribuit la înregistrarea unor pierderi maxime de materie organică din sol și compensarea lor minimă cu resturile vegetale și alte surse de materie organică de proveniență locală.

Ca rezultat al dispariției asolamentului cu câmpuri semănate cu ierburi leguminoase, micșorării șeptelului de animale, în special de vite de 6 ori (fig.4), pe solurile agricole gunoi de grajd practic nu se introduce. Acest fapt, a contribuit la crearea unui bilanț negativ al humusului. Pentru echilibrarea sau majorarea bilanțului de humus este necesară aplicarea a cel puțin 10 t/ha de gunoi de grajd anual.

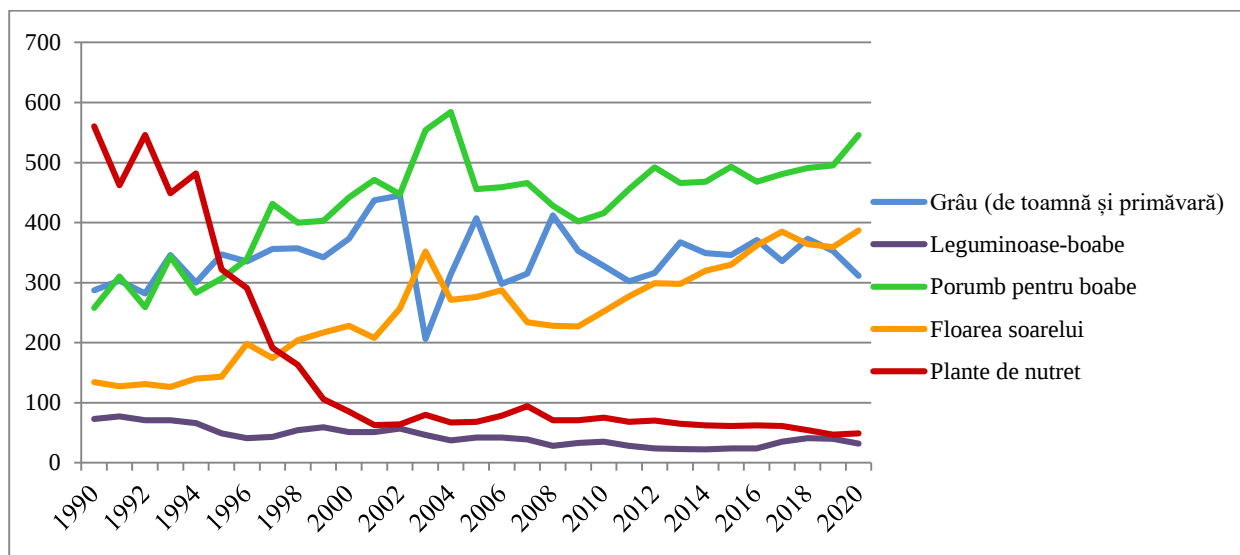

Figura 3. Modificări în structura suprafețelor cultivate din 1990 până în 2019, mii ha (Sursa: Banca de date "StatBank", Domeniul Statistica economică, Agricultură, Biroul Național de Statistică)

În anii 1981-1990 în sol se introduceau cca 6 t/ha gunoi de grajd, prin care se compensa o mare parte din pierderile de humus prin mineralizare. De asemenea, în această perioadă, datorită asolamentelor practicate în sol se introduceau și resturile vegetale, care asigurau returnarea carbonului în sol. În prezent, gunoiul de grajd nu mai este folosit ca sursă de refacere a materiei organice din sol, iar aceasta a creat un deficit anual de humus de cca 600-700 kg/ha.

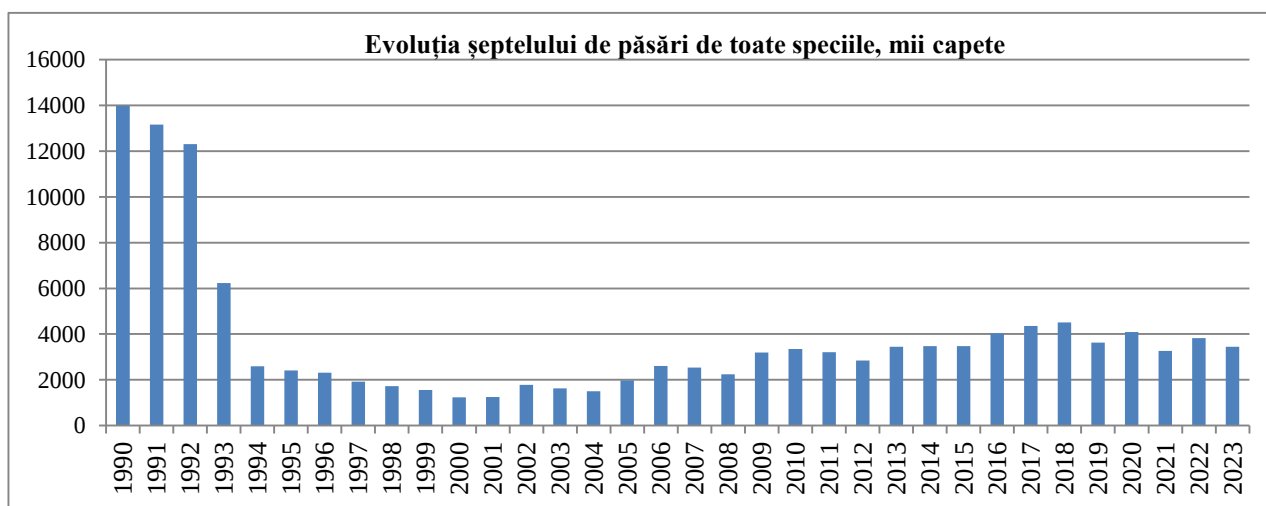
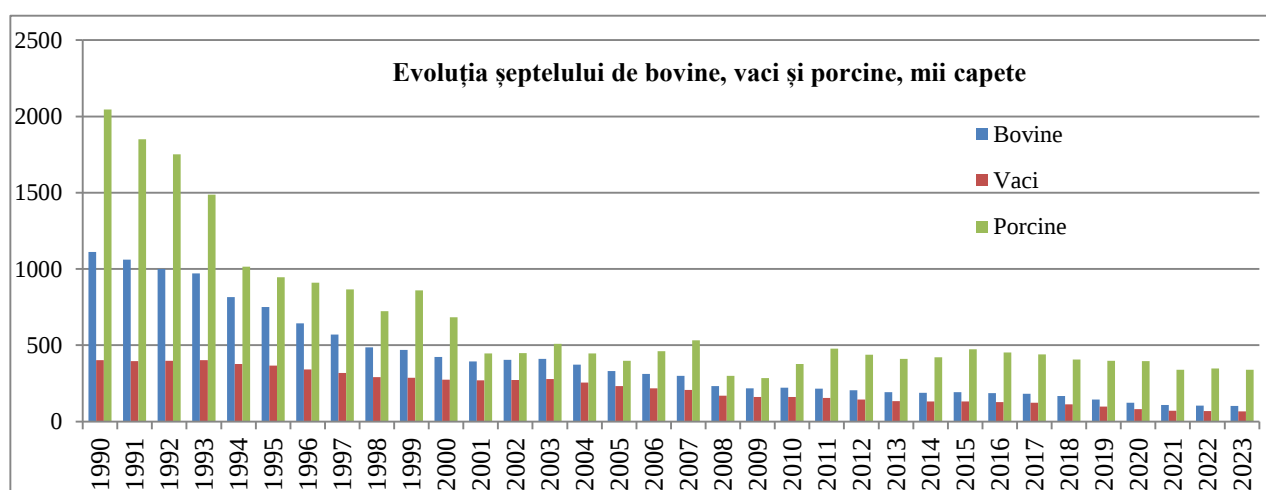

Figura 4. Evoluția efectivului de animale în perioada anilor 1989-2019, mii capete (Sursa: Banca de date "StatBank", Domeniul Statistica economică, Agricultură, Biroul Național de Statistică)

Totodată, în această situație este practic imposibilă respectarea unor principii specifice pe care se bazează producția ecologică, precum menținerea și îmbunătățirea vieții, fertilității naturale și a stabilității solului, a capacității de reținere a apei în sol și a biodiversității acestuia, prevenirea și combaterea pierderii materiei organice din sol, a tasării și eroziunii solului, precum și nutriția plantelor în principal prin ecosistemul solului. Ca consecință, această contribuie la identificarea neconformităților privind lipsa măsurilor corespunzătoare de sporire și menținere a fertilității solurilor în cadrul exploataților agricole ecologice.

În ceea ce privește asigurarea trasabilității în producția ecologică, din considerente de siguranță alimentară și comerciale se consideră necesară identificarea produsului ecologic pe toată traiectoria sa, de la producere (*from farm*) la consumator (*to fork*), dar și refacerea acestui traseu în sens invers. Pentru a fi capabil să traseze istoricul unui produs în oricare din etapele lanțului alimentar și să obțină informații relevante, producătorii trebuie să colecteze date pe care să le păstreze sub formă de înregistrări în toate etapele: recoltare, transport, depozitare, procesare, distribuție și comercializare.

Lipsa unor proceduri clar definite privind acțiunile care trebuie întreprinse de către operatori au creat situații în care producătorii agricoli, în lipsă de cunoștințe, nu au luat măsurile corespunzătoare privind gestionarea eficientă a unității ecologice, în conversie și neecologice; nu au asigurat suficient sistemul de evidență a activităților pe terenurile agricole și în cadrul unității, a stocurilor de produse sau a evidenței contabile etc. În consecință în cadrul controalelor în scopul certificării erau identificate neconformități atât minore cât și majore, iar în lipsa unor controale riguroase, inclusiv de stat, au fost identificate neconformități grave și, cu părere de rău, au fost și cazuri de fraude la nivel internațional cu implicarea produselor din Republica Moldova exportate ca și ecologice.

Totodată, lipsa unui sistem de controale interne al operatorilor, în special al exportatorilor de produse ecologice, va duce la consecințe grave pentru toți operatorii sau membrii grupului de operatori implicați. În momentul formării lotului de export, prin colectarea volumelor de producție recoltată de la mai mulți producători, dacă unul din aceștia a folosit produse neautorizate în producerea, prelucrarea, depozitarea sau transportarea producției ecologice, există riscul de contaminarea și compromiterea întregului lot format.

Anterior, standardele ecologice și procedurile de certificare erau concepute luând în considerare doar fermierii individuali, potențialul de certificare a grupurilor mici de fermieri realizându-se în ultimul rând. Totodată, a fost acordată prioritate producției la scară largă și intensivă, spre deosebire de producția la scară mică și locală. Producătorii agricoli mici sunt împovărați în mod disproporționat cu documentele și completarea formularelor în raport cu cifra de afaceri financiară a acestora. Această problemă trebuie abordată, deoarece descurajează cultivarea la scară mică și tocmai la acest nivel pot fi obținute cele mai bune beneficii pentru faună sălbatică, comunitate și mediu. În acest context este necesară trecerea la un sistem de reglementare mult mai flexibil, care să respecte valoarea producătorilor mici.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Prin Legea nr. 115-XVI cu privire la producția agroalimentară ecologică, a fost adoptat cadrul legislativ și instituțional de bază, armonizat parțial cu Regulamentul (CE) nr. 834/2007, care este abrogat de Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului, ce a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2022.

Hotărârea Guvernului nr. 149 din 10 februarie 2006 pentru implementarea Legii nr. 115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică, conține norme perimate referitoare la metodele producției ecologice deoarece a fost armonizată cu Regulamentul (CEE) nr. 2092/91 din 24 iunie 1991 – act comunitar abrogat de Regulamentul (CE) nr. 834/2007 al Consiliului din 28 iunie 2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care, la rândul său, a fost transpus de Hotărârea Guvernului nr. 1078 din 22.09.2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor ecologice”. Aceste acte normativ naționale creau confuzii de implementare și, totodată, sunt bazate pe acte comunitare ce nu mai sunt în vigoare.

În acest context, a devenit necesară abrogarea actelor normative menționate prin aprobarea noilor proiecte de acte normative elaborate prin prisma noului Regulament comunitar și a Regulamentelor delegate și de implementare a acestuia. Primul pas în această direcție a fost realizat prin adoptarea la

data de 31 iulie 2023 de către Parlament a proiectul de Lege privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice (lectura a II-a), care intră în vigoare la 01 iulie 2024 și abrogă Legea nr. 115/2005.

Adoptarea noii Legi cu nr. 237/2023, impune elaborarea și promovarea actelor normative de punere în aplicare, care vor asigura transpunerea actelor UE secundare în domeniu. Astfel, vor fi reglementate norme detaliate privind cerințele procedurale pentru recunoașterea organismelor de control care sunt competente să efectueze controale în ceea ce privește operatorii ecologici certificați, grupurile de operatori ecologici certificate și produsele ecologice, precum și cu norme privind supravegherea respectivelor organisme de control și controalele și alte acțiuni care trebuie efectuate de respectivele organisme de control.

Concomitent, acest proiect vine să asigure realizarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 (acțiunea 4.8 și 4.9), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023.

Adițional, este important de a menționa faptul ajustarea cadrului normativ mai este determinată și de următoarea situație. DG AGRI împreună cu Comitetul pentru producție ecologică, în rezultatul evaluării anuale a informațiilor din Sistemul de informații privind agricultura ecologică (OFIS), stabilesc necesitatea măsurilor sporite de control și raportare pentru anumite produse importate în Uniunea Europeană. Astfel, la reevaluarea anuală a riscului de apariție a neconformităților și publicarea listei de țări terțe pentru care trebuie aplicate măsuri suplimentare de control, Republica Moldova este inclusă în acea listă cu grad majorat de risc, iar produsele exportate din țară sunt supuse controalelor adiționale la importul în UE.

Plasarea Republicii Moldova în această listă condiționează necesitatea ajustării și armonizării cadrului normativ în domeniul agriculturii ecologice la acquis-ul Uniunii Europene, care va asigura reglementarea și implementarea unor norme stricte și clare privind controalele în scopul certificării produselor ecologice și în conversie, precum și sporirea măsurilor de asigurare a trasabilității și conformității în cadrul producției ecologice și etichetarea produselor ecologice.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectiv 1: buna funcționare a pieței interne, asigurarea concurenței loiale și sporirea încrederii cetățenilor în produsele ecologice, prin oferirea de garanții că produsele marcate ca produse ecologice au fost obținute în conformitate cu prevederile actelor normative privind producția ecologică;

Obiectiv 2: asigurarea trasabilității și conformității în producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, pentru micșorarea numărului și a frecvenței cazurilor de fraude la producerea și comercializarea produselor cu mențiunea de „ecologic”, precum și a controalelor adiționale privind respectarea cadrului normativ în domeniu, ce implică costuri suplimentare în lanțul valoric.

Obiectiv 3: consolidarea capacității organismelor de control de a efectua controale eficiente asupra operatorilor care produc produse ecologice pentru a asigura robustețea controalelor efectuate și a garanta integritatea produselor ecologice;

Obiectiv 4: asigurarea accesului în sistemul agriculturii ecologice pentru fermierii mici, datorită unui nou sistem de certificare în grup, fiind acordată prioritate producției la scară mică și locală, decât producției la scară largă și intensivă, fapt ce va asigura dezvoltarea durabilă a producției ecologice de către producătorii mici din țară.

Obiectiv 5: îmbunătățirea imaginii Republicii Moldova la nivelul Uniunii Europene și pe plan internațional, ca țară terță cu sistem de producție ecologică care îndeplinește aceleași obiective și principii prin aplicarea unor norme care asigură același nivel de garantare a conformității pe care îl asigură normele UE, care va asigura totodată și excluderea RM din lista țărilor cu risc major de apariție a neregulilor și încălcărilor privind respectarea normelor de producție ecologică.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea „a nu face nimic” sau lipsa de intervenție va stagna în continuare dezvoltarea sectorului agriculturii ecologice în Republica Moldova. Situația va rămâne nemodificată, precum este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei”.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligatii ce se doresc să fie aprobate

Proiectul hotărârii Guvernului prevede aprobarea a 2 regulamente:

1. *Regulamentul de stabilire a normelor privind recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora* (anexa nr. 1 la proiectul hotărârii), care transpune 5 acte secundare UE:

- 1) art. 40 și 46 din Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului (CELEX: 02018R0848), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 150, 14.6.2018, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2023/207 al Comisiei din 24 noiembrie 2022;
- 2) Regulamentul delegat (UE) 2021/1698 al Comisiei din 13 iulie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului cu cerințe procedurale pentru recunoașterea autorităților de control și a organismelor de control care sunt competente să efectueze controale în ceea ce privește operatorii ecologici certificați, grupurile de operatori ecologici certificate și produsele ecologice din țări terțe, precum și cu norme privind supravegherea respectivelor autorități de control și organisme de control și controalele și alte acțiuni care trebuie efectuate de respectivele autorități de control și organisme de control (CELEX: 02021R1698), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 336, 23.9.2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2023/1686 al Comisiei din 30 iunie 2023;
- 3) Regulamentul delegat (UE) 2021/1342 al Comisiei din 27 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme referitoare la informațiile care trebuie trimise de țările terțe și de autoritățile de control și organisme de control în scopul supravegherii recunoașterii acestora în temeiul articolului 33 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 834/2007 al Consiliului în ceea ce privește produsele ecologice importate, precum și la măsurile care urmează să fie luate în cadrul exercitării supravegherii respective (CELEX: 32021R1342), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 292, 16.8.2021;
- 4) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1935 al Comisiei din 8 noiembrie 2021 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/723 în ceea ce privește informațiile și datele referitoare la producția ecologică și etichetarea produselor ecologice care trebuie transmise prin intermediul modelului de formular tip (CELEX: 32021R1935), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 396, 10.11.2021;
- 5) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1195 al Comisiei din 20 iunie 2023 de stabilire a normelor privind detaliile și formatul informațiilor care trebuie puse la dispoziție de către statele membre cu privire la rezultatele anchetelor referitoare la cazurile de contaminare cu produse sau substanțe neautorizate pentru utilizare în producția ecologică (CELEX: 32023R1195), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158, 21.6.2023.

2. *Regulamentului de stabilire a normelor privind controalele și alte măsuri de asigurare a trasabilității și conformității în cadrul producției ecologice și etichetarea produselor ecologice* (anexa nr. 2 la proiectul hotărârii), care transpune 6 acte secundare UE:

- 1) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/279 al Comisiei din 22 februarie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele și alte măsuri de asigurare a trasabilității și conformității în cadrul producției ecologice și etichetarea produselor ecologice, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 62, 23.2.2021;
- 2) Regulamentul delegat (UE) 2021/771 al Comisiei din 21 ianuarie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor criterii și condiții specifice pentru verificările documentelor contabile în cadrul controalelor oficiale privind producția ecologică și pentru controalele oficiale asupra grupurilor de operatori, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 165, 11.5.2021;

- 3) Regulamentul delegat (UE) 2021/715 al Comisiei din 20 ianuarie 2021 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele aplicabile grupurilor de operatori, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 151, 3.5.2021;
- 4) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2119 al Comisiei din 1 decembrie 2021 de stabilire a unor norme detaliate privind anumite registre și declarații solicitate de la operatori și grupuri de operatori și privind mijloacele tehnice pentru eliberarea de certificate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/1378 al Comisiei în ceea ce privește eliberarea certificatului pentru operatori, grupuri de operatori și exportatori din țări terțe, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 430, 2.12.2021, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2240 al Comisiei din 20 octombrie 2022;
- 5) Regulamentul delegat (UE) 2021/2304 al Comisiei din 18 octombrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme referitoare la eliberarea certificatelor complementare care certifică neutilizarea antibioticelor în producția ecologică de produse de origine animală în scopul exportului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 461, 27.12.2021;
- 6) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1378 al Comisiei din 19 august 2021 de stabilire a anumitor norme privind certificatul eliberat operatorilor, grupurilor de operatori și exportatorilor din țări terțe implicați în importurile de produse ecologice și în conversie în Uniune și de stabilire a listei autorităților de control și a organismelor de control recunoscute în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 297, 20.8.2021, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2240 al Comisiei din 20 octombrie 2022.

Totodată, proiectul are ca scop asigurarea unei concurențe loiale pentru fermieri și în același timp să prevină fraudă și să mențină încrederea consumatorilor în producția ecologică. Pentru aceasta:

- sistemul de control este consolidat datorită unor măsuri preventive și de precauție mai stricte și a unor controale riguroase de-a lungul întregului lanț de aprovizionare bazat pe riscuri;
- producătorii autohtoni trebuie să respecte același set de norme ca și producătorii din UE;
- certificarea va fi simplificată pentru fermierii mici, datorită unui nou sistem de certificare în grup;
- se va aplica o abordare mai uniformă pentru reducerea riscului de contaminare accidentală cu pesticide.

Printre **principalele prevederi ale proiectului**, pot fi enumerate următoarele elemente:

- stabilirea cerințelor procedurale pentru recunoașterea organismelor de control competente să efectueze controale în ceea ce privește operatorii ecologici certificați, grupurile de operatori ecologici certificate și produsele ecologice, precum și cu
- norme privind supravegherea activității respectivelor organisme de control, rapoartele anuale, examinările și auditurile la fața locului, controalele de trasabilitate, solicitările ad-hoc din partea autorității competente, lista produselor cu risc ridicat;
- criterii suplimentare privind retragerea recunoașterii a organismelor de control, cum ar fi în cazul în care nu se furnizează informații relevante pentru supravegherea acestora sau nu se iau măsuri corective adecvate;
- cerințele de control în ceea ce privește operatorii și grupurile de operatori, controalele pentru certificarea acestora, metodele și tehnicile de control, prelevarea de probe și selectarea laboratoarelor, procedurile de control documentate și evidențele controalelor, precum și cerințele specifice de control pentru acvacultură;
- cerințe privind raportarea cu privire la autorizațiile pentru utilizarea materialului neecologic de reproducere a plantelor, animalelor neecologice și a animalelor tinere de acvacultură neecologice, precum și raportarea cu privire la autorizarea utilizării ingredientelor neecologice;
- etapele procedurale de urmat de către operatori în cazul unei suspiciuni de neconformitate cauzată de prezența unor produse sau substanțe neautorizate, și documentele relevante care trebuie furnizate de aceștia;

- măsurile proporționale și corespunzătoare care trebuie adoptate și revizuite de către operatori pentru identificarea și evitarea riscurilor de contaminare;
- metodologia de anchetă aplicată de organisme de control pentru detectarea și evaluarea prezenței unor produse sau substanțe neautorizate în producția ecologică;
- catalogul național de măsuri în caz de neconformitate constatată;
- condițiile detaliate pentru indicațiile prevăzute pentru produsele în conversie și pentru alte indicații pe eticheta produselor ecologice;
- criteriile și condițiile specifice pentru efectuarea controalelor, inclusiv inspecția fizică la fața locului, verificările documentelor contabile;
- cerințele referitoare la păstrarea registrelor de către operatori și grupuri de operatori, privind declarațiile și alte comunicări care trebuie puse la dispoziția organismelor de control;
- procentajele minime aplicabile controalelor și prelevării de probe;
- cerințele privind componența și dimensiunea maximă a unui grup de operatori;
- criteriile și condițiile specifice pentru controalele asupra grupurilor de operatori, în special privind instituirea și funcționarea sistemului de controale interne (SCI), inclusiv scopul, conținutul și frecvența controalelor care urmează să fie efectuate, situațiile și criteriile de identificare a deficiențelor în structura sau funcționarea SCI;
- cerințe suplimentare pentru documente și registre ce țin de SCI și pentru notificările din partea administratorilor SCI;
- modelul de certificat complementar care certifică neutilizarea antibioticelor în producția ecologică de produse de origine animală în scopul exportului, și condițiile de eliberarea a acestuia;
- modelul de certificat eliberat operatorilor, grupurilor de operatori și exportatorilor, precum și procedura de eliberare a certificatului de conformitate;
- informațiile și datele referitoare la producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care trebuie furnizate de către autoritatea competentă, autoritatea de control și organisme de control și procedurile conform cărora se furnizează aceste informații.
- furnizarea modelelor pentru datele privind producția ecologică în rapoartele anuale.

Prin aprobarea proiectului hotărârii Guvernului prenotat și aplicarea prevederilor menționate vor fi create premisele necesare pentru:

- organisme de control internaționale, recunoscute de către Comisia Europeană să activeze în Republica Moldova ca țară terță, vor putea să se înregistreze la nivel național fără reacreditare națională, iar operatorii certificați de acestea vor putea accesa subvenții;
- odată cu recunoașterea Republicii Moldova ca țară terță cu legislație conformă standardelor UE, certificatele emise de organisme de control naționale vor fi recunoscute în scopul exportului de produse ecologice în Uniunea Europeană;
- consolidarea capacității organismelor de control de a efectua controale eficace asupra operatorilor care produc produse ecologice pentru a asigura robustețea controalelor efectuate și a garanta integritatea produselor ecologice;
- prin recunoașterea și certificarea grupurilor de operatori se asigură facilitarea activității comune a întreprinderilor mici ca grupuri de operatori, și reducerea costurilor pentru certificare;
- aplicarea procedurilor corespunzătoare în sistemul de inspecție și certificare, și ținerea registrelor de evidență complete și actualizate, va asigura realizarea cu succes a exercițiului de trasabilitate, urmărind traseul produsului și a documentelor aferente înapoi, de la comerciantul cu amănuntul până la producătorul agricol.
- acordarea consumatorilor garanții că produsele marcate ca produse ecologice au fost obținute în conformitate cu prevederile actelor normative privind producția ecologică.

Noul regulament (UE) 2018/848 privind agricultura ecologică aplicat de la 1 ianuarie 2022, urmărește să răspundă provocărilor generate de extinderea rapidă a sectorului agriculturii ecologice, oferind un cadru legal mai eficient pentru acest sector. Prin adoptarea Legii nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, și a actelor normative de punere în aplicare, se urmărește atingerea aceluiași scopuri.

Extinderea și dezvoltarea durabilă a domeniului agriculturii ecologice și a acvaculturii ecologice contribuie semnificativ la reducerea utilizării îngrășămintelor chimice, a pesticidelor și a antimicrobienelelor, având un efect pozitiv asupra climei noastre, a mediului, a biodiversității și a

bunăstării animalelor. De asemenea, poate contribui la venituri echitabile ale fermierilor și la dezvoltarea rurală. La nivel UE, acesta este motivul pentru care producția ecologică a fost identificată ca având un rol cheie în îndeplinirea obiectivelor stabilite în Pactului verde european (*European Green Deal*) și în strategiile *Farm to Fork* și pentru biodiversitate.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Una din opțiunile alternative ar fi semnarea acordului cu Uniunea Europeană prin care RM va fi recunoscută ca țară terță având un sistem de producție care îndeplinește aceleași obiective și principii prin aplicarea unor norme care asigură același nivel de garantare a conformității pe care îl asigură normele Uniunii.

Însă pentru realizarea acestei opțiuni este necesară ajustarea și armonizarea cadrului legislativ și normativ național la legislația Uniunii Europene, pentru a fi evaluat și recunoscut drept unul care oferă aceleași garanții de conformitate și siguranță a produselor agroalimentare, inclusiv ecologice, și respectă aceleași reguli în toate etapele de producție, prelucrare, distribuție și comercializare, ca și cele ale Uniunii.

Conform opiniei experților, aceasta este o opțiune foarte ambițioasă și nu atât de simplă și ușoară de realizat, pentru care ar fi necesară stabilirea unui termen limită de semnare a unui astfel de acord, de altfel, această opțiune devine nimic altceva decât o proclamație.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Starea actuală și lipsa de intervenție va stagna în continuare dezvoltarea sectorului agriculturii ecologice în Republica Moldova. Totodată, aceasta nu este o opțiune viabilă în atingerea obiectivului de dezvoltare durabilă ODD 2: „Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile”, stabilit în Strategia națională de dezvoltare a Republicii Moldova, și în special a ODD nr.2.4.1. „Ponderea suprafețelor agricole care utilizează practici de agricultură durabilă”.

Imposibilitatea elaborării și aprobării actelor normative specifice ar avea repercusiuni negative atât pentru producătorii agricoli în aplicarea metodelor de producție ecologică, cât și pentru cadrul instituțional existent, inapt de a implementa legislația UE.

Republica Moldova în continuare va fi pe lista țărilor terțe cu grad majorat a riscului de neconformitate și controale adiționale la importul de produse în UE.

Operatorii mici și mijlocii în continuare nu vor putea face costurile sporite la producerea și certificarea producției ecologice, fără a se organiza în grupuri de operatori.

Totodată, va deveni tot mai evidentă pierderea interesului potențialilor clienți/cumpărători internaționali, fapt ce va avea ca consecință pierderea interesului producătorilor autohtoni față de gestionarea terenurilor și producerea în sistem ecologic.

În baza reevaluării anuale a riscului de apariție a neconformităților de către Comisia UE, se determină necesitatea aplicării măsurilor sporite de control și raportare pentru anumite produse importate în UE. În prezent, Republica Moldova încă este inclusă în lista țărilor terțe cu risc majorat de apariție a neregulilor și încălcări, în special la producția de porumb, în ceea ce privește respectarea cerințelor prevăzute în Regulamentul (UE) 2018/848.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Garantarea siguranței alimentare înalte se bazează pe efectuarea controalelor, dar și a unui sistem de controale interne. Producătorii agricoli și întreprinderile din sectorul alimentar sunt principalii responsabili pentru calitatea și siguranța produselor proprii, iar legislația în domeniul agroalimentar îi obligă să asigure o producție în conformitate cu bunele practici de fabricație (GMP) și cu bunele practici de igienă (GHP) și, totodată, să mențină un sistem de control intern funcțional. În același timp, legislația națională în domeniul agriculturii ecologice îi obligă să asigure o producție în conformitate cu principiile și normele de producție ecologică și de etichetare a produselor ecologice.

Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea sistemului de control și certificare, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora în agricultura ecologică, va asigura condiții armonizate de punere în aplicare a Legii nr. 237/2023.

Beneficii:

- proiectul hotărârii Guvernului prenotat va fi foarte util atât pentru operatorii înregistrați în agricultura ecologică, sau chiar și pentru cei care intenționează să se înregistreze, cât și pentru organismele de control în ceea ce privește respectarea cerințelor procedurale pentru recunoașterea și supravegherea activității acestora, precum și stabilirea unui sistem de control efectiv și eficient;
- producătorii autohtoni vor trebui să respecte același set de reguli ca și cei care produc în UE;
- va exista o abordare mai uniformă pentru reducerea riscului de contaminare accidentală cu pesticide;
- obținerea unei transparențe mai mari prin verificarea bunelor practici de agricultură ecologică, lanțuri de aprovizionare mai scurte și trasabilitate, astfel cum transparența este crucială pentru piața ecologică locală și exporturile produselor ecologice din Republica Moldova;
- reglementarea noului sistem de certificare în grup va facilita întreg procesul de certificare pentru producătorii agricoli mici, așa cum:
 - dimensiunea mare le oferă posibilitatea de a cumpăra utilaje de prelucrare, de a angaja profesioniști și de a concura cu succes cu unitățile agricole mai mari;
 - ajută fermierii în negocierile colective cu potențialii cumpărători;
 - se asigură formarea volumului necesar de producție pentru export sau realizare pe piața internă;
 - se asigură o aprovizionare regulată de produse de calitate constantă pentru cumpărători și procesatori;
 - ajută la diseminarea cunoștințelor și a informației în rândul unui număr mare de producători;
 - contribuie la menținerea armoniei sociale, deoarece grupurile pot conține fermieri de castă și religie distincte;
 - producătorii organizați în grupuri devin o piață ușoară pentru agențiile de certificare;
 - membrii pot beneficia de training de grup în domeniul agriculturii ecologice, agricultura biodinamică, certificare ecologică, calitatea produselor ecologice, demonstrații, tururi etc.;
 - membrii grupurilor vor putea beneficia de formare profesională continuă privind materialul semincer, fertilitatea solului, dăunători și boli, probleme legate de post-recoltare și marketing/comercializare.

Impactul economic:

Costurile suportate de operatori sunt costurile pentru efectuarea controalelor în scopul certificării și pentru certificatele eliberate de organismele de control, care sunt negociate la semnarea contractului de prestare a serviciilor. Acestea nu sunt costuri adiționale, ci costuri ordinare, care au fost și sunt achitate în prezent.

Cu toate acestea, prin aprobarea proiectului prenotat, va fi exclusă practica certificării duble, iar operatorii înregistrați în agricultura ecologică nu vor mai fi nevoiți să contracteze 2 organisme de control și să achite pentru serviciile de inspecție și certificare niște costuri duble/ triple.

Implementare măsurilor de prevenție și de precauție în toate etapele de producție ecologică, vor asigura respectarea prevederilor actelor normative în domeniu, și vor reduce riscurile asociate contaminării cu produse și substanțe neautorizate. Acesta va contribui la micșorarea costurilor pentru evaluarea gradului de remediere a neconformităților depistate, inclusiv și la excluderea costurilor adiționale pentru investigarea cazurilor de prezență a produselor și substanțelor neautorizate. Pentru un astfel de caz de investigare, fermierul trebuie să achite organismelor de control internaționale cca 600 EUR costul analizei de laborator a probei prelevate, costul adițional pentru expediere probelor către laboratoarele acreditate și adițional cca 400-600 EUR (cca 60 EUR per oră) costul evaluării și deciziei privind cazul reziduurilor în dependență de durata și complexitatea acestuia, iar în majoritatea cazurilor, depistarea reziduurilor de pesticide fiind rezultatul contaminării de pe terenurile adiacente (*drift contamination*) din sistem convențional care nu sunt în gestiunea producătorilor ecologici. Respectarea și asigurarea măsurilor de prevenire a astfel de cazuri va avea impact major asupra costurilor suportate de producătorii în sistem ecologic.

În ceea ce privește grupul de operatori, certificarea în grup reflectă nevoile și capacitatea de resurse a producătorilor agricoli mici, care se confruntă individual cu costuri de inspecție relativ mari și sarcini

administrative legate de certificarea ecologică. Astfel, acest sistem reduce costul de certificare per ha pe an în comparație cu certificarea operatorului individual, și asigură economie la costurile de logistică suportate de membrii grupului în transportul produselor lor către piață.

Impact social:

Instituirea și implementarea unui sistem de control intern eficient pentru produsele ecologice are ca scop să le ofere consumatorilor încrederea că atunci când cumpără produse ecologice, normele prevăzute de actele normative în domeniul agriculturii ecologice au fost aplicate în fiecare etapă a lanțului de aprovizionare. Totodată, se urmărește educarea consumatorului privind consumul de produse cu valoare adăugată și calitate sporită precum produsele ecologice și în conversie.

Extinderea și dezvoltarea domeniului agriculturii ecologice va asigura și ridicarea nivelului de ocupare a forței de muncă în comunitățile rurale, creșterea investițiilor în sectorul agricol și în infrastructura rurală, precum și creșterea veniturilor populației rurale. Totodată, poate și facilita accesul populației din mediul rural și urban la produsele ecologice și în conversie la un preț convenabil în conformitate cu art. 25 alin. (7) din Legea nr. 237/2023, care prevede scutirea obligației de a deține un certificat de conformitate atunci când operatorii vând direct consumatorului final produse ecologice neambalate, dar cu respectarea anumitor condiții stricte.

Impactul de mediu:

- va facilita dezvoltarea agriculturii cu impact redus asupra mediului și creșterea indicatorilor de dezvoltare a agriculturii ecologice, contribuind astfel la atingerea Ob10 din SND 2030 – Asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur;

- diminuarea degradării solului prin implementarea practicilor agrotehnologice adecvate de restabilire a biotei în sol, implementarea tehnologiilor conservative de lucrare a solului prin aplicarea îngrășămintelor organice;

- reducerea efectelor schimbărilor climatice prin sporirea biodiversității culturilor, implementarea tehnologiilor de producere prietenoase mediului;

- restabilirea fâșiilor de protecție în cadrul exploatațiilor agricole care rămân a fi aspectele-cheie în asigurarea impactului de mediu asupra dezvoltării sectorului agricol, prin reducerea efectelor distrugătoare ale vântului, reducerea riscurilor de contaminare prin drift sau scurgeri de pe terenurile convenționale adiacente, sporirea suprafețelor verzi și efectul economic din creșterea plantației multianuale alese.

- prin asigurarea nivelului înalt de conformitate a produselor ecologice și în conversie se va garanta și securitatea alimentară în contextul schimbărilor climatice și al declinului biodiversității;

- va reduce amprenta sistemului alimentar asupra mediului și a climei, și va asigura tranziția către o sustenabilitate competitivă, de la fermă la consumator.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta.

Un aspect foarte important pentru Republica Moldova este de a fi recunoscută de către UE ca țară cu sistem de control și norme de producere conforme, astfel, în cazul în care Comisia Europeană va decide că Republica Moldova nu dispune de un sistem conform, produsele ecologice vor continua să fie exportate fără respectarea legislației naționale. Totodată, sistemul de supraveghere și control în ceea ce privește trasabilitatea produselor agroalimentare ecologice care se dorește a fi instituit este format nu doar din controlul pe care trebuie să-l facă un organism de control la operatori, dar și din supravegherea acestuia de către stat, prin structurile cu competențe corespunzătoare în efectuarea controalelor. Astfel, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), pe lângă controlul produselor plasate pe piață și controlul la frontieră, va efectua controale la operatori pentru verificarea calității inspecțiilor efectuate de organismele de control.

În urma controalelor efectuate la operatori ANSA va trebui să prezinte rapoarte, care vor constitui documente de bază privind menținerea recunoașterii organismelor de control sau retragerea recunoașterii de către Minister. În cazul în care aceste rapoarte nu vor fi transmise din diverse motive, organismele de control vor fi în posesia recunoașterii, însă nu va fi posibilă exercitarea atribuțiilor de retragere sau suspendare a recunoașterii organismelor de control. Astfel, aceasta va cauza eșecul în

intervenția propusă, prin faptul că sistemul de supraveghere și control nu-și va atinge eficacitatea spre care se tinde.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Este important de menționat faptul că producția ecologică este o schemă voluntară, nu se aplică obligatoriu tuturor operatorilor. Pentru certificarea suprafețelor gestionate în sistem ecologic și a produselor obținute, producătorii înregistrați în agricultura ecologică trebuie să semneze un contract de prestare a serviciilor de inspecție și certificare cu un organism privat de control. În cazul producătorilor care contractează un organism de control internațional, costurile de certificare sunt substanțiale pentru aceștia. Cu toate acestea, operatorii care sunt în prezent activi, deja au contracte semnate cu organisme de control, ceea ce înseamnă că situația rămâne nemodificată pentru aceștia.

Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii este unul pozitiv, astfel cum este descris la lit. b¹) din acest compartiment. Prin sistemul de certificare în grup, membrii acestuia își pot reduce costurile de certificare substanțial fiind asociați cu operatorii care au activitate comună, cheltuielile fiind împărțite per fiecare membru, decât în cazul certificării separate desinestătător.

Totodată, costurile suplimentare sunt subvenționate prin Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Opțiunea recomandată este cea mai eficientă și viabilă opțiune, care totodată poate asigura și realizarea opțiunii alternative. În ceea ce privește sistemul de inspecție și certificare, procesul necesar pentru a remedia situația poate fi unul dificil și îndelungat, dar au fost introduse norme noi pentru ca asigurarea respectării lor să fie mai rapidă și mai eficace.

Menținerea și justificarea încrederii consumatorilor în produsele etichetate ca ecologice depinde de capacitatea sistemului de control și certificare de a reduce probabilitatea ca operatorii să nu respecte normele de producție ecologică reglementate de actele normative relevante. Certificarea în grup este o abordare care facilitează accesul micilor fermieri la certificarea ecologică și, prin urmare, la piețele ecologice și la beneficiile asociate acestora.

Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului prenotat va asigura alinierea cadrului normativ național prin transpunerea Regulamentelor UE privind producția ecologică, în conformitate cu Acordul de Asociere dintre UE și Republica Moldova și așa cum prevede Planul de Acțiuni al Guvernului. Realizarea cu succes a acestui obiectiv va fi un pas important către o eventuală recunoaștere a Republicii Moldova de către Uniunea Europeană ca și țară cu sistem de producție și control conform cu normele instituite de UE, iar aceasta la rândul său va contribui la înlăturarea lacunelor și barierelor în dezvoltarea durabilă a sectorului agriculturii ecologice în țară.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Prevederile proiectului hotărârii Guvernului reprezintă norme specifice detaliate de punere în aplicare a Legii nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care abrogă Legea nr. 115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.95-97, art. 446), concomitent fiind abrogate și actele normative de punere în aplicare, și anume Hotărârea Guvernului nr. 149/2006 și Hotărârea Guvernului nr. 1078/2008.

Pentru implementarea prevederilor proiectului hotărârii Guvernului în cauză, se va abroga Regulamentul cu privire la sistemul de inspecție și certificare a producției agroalimentare ecologice, anexa nr.3 a Hotărârii Guvernului nr. 149/2006.

Întru implementarea proiectului hotărârii Guvernului nu sunt necesare schimbări instituționale. Proiectul prenotat, prevede implicarea (1) Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare – ca autoritate competentă în domeniul agriculturii ecologice acre recunoaște organismele de control

competente să efectueze controale în ceea ce privește operatorii ecologici certificați, grupurile de operatori ecologici certificate și produsele ecologice; (2) a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor – ca autoritate de control în sistemul de controale oficiale; și (3) organismele de control – responsabile de inspecția și certificarea produselor ecologice.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea vor fi:

- numărul de organisme de control recunoscute de Minister pentru efectuarea controalelor în domeniul agriculturii ecologice, numărul de rapoarte transmise, informațiile privind situația sectorului;
- creșterea suprafețelor înregistrate în agricultura ecologică;
- creșterea încrederii consumatorilor, a potențialilor clienți, inclusiv și a investitorilor, în produsele ecologice și în conversie autohtone certificate conform legislației naționale în domeniu;
- numărul și frecvența controalelor adiționale, inclusiv oficiale, dar și evaluarea rezultatelor obținute privind gradul de respectare a normelor de producție ecologică și etichetare a produselor ecologice;
- numărul de petiții/solicitări privind verificarea conformității produselor etichetate ca produse ecologice și în conversie;
- creșterea nivelului de pregătire a operatorilor care practică agricultura ecologică, inclusiv în ceea ce privește aplicarea normelor de producție ecologică,
- sporirea gradului de conștientizare a publicului cu privire la produsele ecologice, particularitățile producției ecologice și de identificare cu ușurință a produselor conforme, care va asigura și creșterea cererii pe piața internă a astfel de produse.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

În dependență de situație, unele impacturi estimate vor fi resimțite imediat, altele pe parcursul implementării, iar pentru unele impacturi va fi nevoie de mai mult timp. Opțiunea recomandată va fi monitorizată și evaluată în baza indicatorilor de performanță menționați la lit. b).

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă sunt: producătorii agricoli, procesatorii, exportatorii, organismele de control – care vor efectua controale în scopul certificării, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor – ca autoritate de control în domeniul agriculturii ecologice, Instituția Publică Laboratorul Central Fitosanitar – ca laborator desemnat de autoritatea competentă pentru efectuarea analizei, testării și diagnosticării probelor prelevate în timpul controalelor.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Pentru a asigura transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea sistemului de control și certificare, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora în agricultura ecologică, precum și analiza impactului de reglementare, va fi plasat la data de 10.10.2023 pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, compartimentul „Transparența decizională” → „Proiecte de documente”, și pe portalul guvernamental: www.particip.gov.md.

Ulterior proiectul hotărârii Guvernului prenotat împreună cu actele aferente vor fi supuse avizării/expertizei de către: Ministerul Economiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Alianța Lanțului Valoric în Agricultura Ecologică din Moldova (MOVCA), Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Centrul de Armonizare a Legislației, Centrul Național Anticorupție, Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător implicate nemijlocit în crearea condițiilor de activitate a agenților economici din domeniu, cât și de protejare a consumatorului.

Totodată, proiectul elaborat va fi transmis, în conformitate cu art. 8 lit. b) și c) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, spre consultări publice instituțiilor, asociațiilor, mediului de afaceri și celui științific, precum: Instituția publică Laboratorul central Fitosanitar; Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților; Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, Universitatea de Stat din Moldova (Institutul de Genetică,

Fiziologie și Protecție a Plantelor); Academia de Științe a Moldovei; Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare; Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară; Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția”; Asociația Alianța Lanțului Valoric în Republica Moldova (MOVCA); Asociația ECOLOCAL; organismelor de control – SRL Certificat-Eco, SRL Control Union Dnjestr, CERES Certification of Environmental Standards GmbH.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Atât producătorii cât și organismele de control din sectorul producției ecologice și-au exprimat opinia pozitivă și au salutat intenția elaborării proiectului hotărârii Guvernului. Comentariile, obiecțiile și propunerile părților consultate, inclusiv ale operatorilor cu activități în domeniile reglementate vor fi analizate și luate în considerație la îmbunătățirea proiectului propus.

Anexă			
Tabel pentru identificarea impacturilor			
Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	2		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	2		
competitivitatea afacerilor	3		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3		
concurența pe piață	2		
activitatea de inovare și cercetare	1		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0		
situația social-economică în anumite regiuni	1		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	1		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	1		
nivelul de salarizare	0		
condițiile și organizarea muncii	1		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	1		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	1		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	1		

nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		

De mediu

clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	2		
calitatea aerului	2		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	2		
biodiversitatea	2		
flora	2		
fauna	2		
peisajele naturale	2		
starea și resursele solului	2		
producerea și reciclarea deșeurilor	2		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	2		
consumul și producția durabilă	2		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	2		
bunăstarea animalelor	2		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	2		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ
Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect și/sau analiza de impact
Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (după caz)
Alte materiale informative/documente (la decizia autorilor)